Beknopt verslag raadscommissie (Sociaal en Bestuurlijk Domein) van de gemeenteraad Emmen op donderdag 8 oktober 2026 vanaf 19.30 uur

Aanwezig:

Voorzitter	:	de heer J.B.W. Wittendorp
Commissiegriffier	:	de heer D. Bouwman
Collegeleden	:	mevrouw D.S. Keen, de heer H.F. van Oosterhout, de heer R. Wanders
De commissieleden	:	mevrouw A.W. Scheper (VVD), de heer J. de Boer (VVD), de heer J. Dutilh (PvdA), de heer H. Smit (PvdA), mevrouw R. Gommer-Gelijk (CDA), de heer R. Beuker (CDA), mevrouw A. Poppen (FvD), de heer M. Buiter (FvD), de heer V. Meertens (SP), de heer W.L.H. Moinat (SP), de heer W.A.A.H. Tabak (GroenLinks), raadslid M.C. Sampimon-Ssembatya (GroenLinks), mevrouw C.C.M.M. van der Burgt (Hart voor Emmen), de heer H.R. Knol (PVV), de heer M.P. Hornis (PVV), de heer H.M. Kasteleijn (50PLUS), mevrouw M. Stulp (D66), de heer T.H.X. Koster (D66), mevrouw G. Blok (Veilig Emmen), mevrouw N.A.O.O. van der Harst (Veilig Emmen), de heer R.R. Pruisscher (ChristenUnie), de heer M.J. Supheert (ChristenUnie), de heer M. Katerbarg (Wakker Emmen), mevrouw R.M.C. Visser-Hatt (Wakker Emmen), de heer M. Klaver (Wakker Emmen), de heer M. Woltman (Wakker Emmen)
Verslaglegging	:	de heer D.P. Drolenga (Notuleerservice Mooi Werk)

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter Wittendorp opent de vergadering om 19.30 uur en heet de aanwezigen welkom. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Actuele mededelingen college/presidium: n.v.t.

3. Rondvraag

Wakker Emmen las in een recent webartikel nog maar weer dat het onderhoud van Nederlandse schoolgebouwen dringend toe is aan renovatie en vernieuwing. Ook in Emmen is al jarenlang sprake van achterstallig onderhoud, hoge energiekosten en onvoldoende binnenklimaat, maar zelfs ongedierte, lekkages en schimmel. En dat in gebouwen waar kinderen en onderwijsprofessionals dagelijks verblijven. Wat is de status van het, mede door Wakker Emmen geïnitieerde, onderzoek naar de schoolgebouwen? Wanneer ontvangt de raad de resultaten? Geeft dit onderzoek een volledig beeld? Is de wethouder van mening dat de gemeente verantwoordelijk is voor schoolgebouwen met goede ventilatie en een goed binnenklimaat en hoe krijgt men dit eindelijk eens voor elkaar?

Wethouder Keen bevestigt dat er hard is gewerkt aan genoemd onderzoek als basis voor het nieuwe Integrale Huisvestingsplan (IHP) vanaf 2030. Inmiddels zijn 52 schoolgebouwen aan de binnen- en buitenkant geïnspecteerd. Het eindrapport is nog niet beschikbaar. De bevindingen variëren van ‘redelijk’ tot ‘uitstekend’, dus geen enkel pand staat op instorten of is anderszins gevaarlijk bevonden. Hierna wordt gesproken met de schoolbesturen over leerlingenprognoses e.d. Naar verwachting komt het college rond 2028 naar de raad met alle bevindingen. Het klopt dat de gemeente wettelijk verantwoordelijk is voor goede schoolgebouwen, vandaar ook het lopende IHP en het werken aan de nieuwe versie per 2030. Een spanningsveld daarbij is dat de schoolbesturen zelf verantwoordelijk zijn voor het onderhoud inclusief het binnenklimaat.

Wakker Emmen wijst erop dat heel veel onderwijsgeld bedoeld voor de leerlingen naar het onderhoud van gebouwen en binnenklimaat gaat. Het laatste is vaak een ondergeschoven kindje en helaas is dat ook in Emmen het geval. Kan de gemeenten de schoolbesturen hierin tegemoetkomen? Anders ontstaat een kansenongelijkheid voor kinderen tussen de schoollocaties.
Wethouder Keen weet dat per 2027 de Wet planmatige aanpak schoolgebouwen van kracht gaat, die gemeenten verplicht om een IHP op te stellen en schoolbesturen verplicht om een meerjarig onderhoudsplan vast te stellen, onder meer voor het binnenklimaat.

ChristenUnie noemt als de opzet van het Integraal Veiligheidsplan eind 2025 om vóór deze zomer te komen tot vijf gebiedsgerichte uitvoeringsagenda's. Waarom zijn B&W hier zonder opgaaf van reden van afgeweken? Wanneer zijn die documenten alsnog te verwachten?
Burgemeester Van Oosterhout meldt dat niet het college maar het presidium vanwege de hele file aan onderwerpen vóór de zomervakantie de bespreking van de uitvoeringsagenda's heeft doorgeschoven. Dat gebeurt wel vaker. Per abuis is het uitstel niet aan de raad gemeld. Die omissie wordt op korte termijn gecorrigeerd. Mocht zoiets weer voorkomen, dan kan dat zoals nu via een rondvraag, maar ook een mail, appje of mondeling aanspreken is mogelijk bij de burgemeester.

4. Spreekrecht (Sociaal en Bestuurlijk Domein): n.v.t.

5. Bespreken B-stukken

5.A Raadsvoorstel – Oprichting Gemeenschappelijke regeling Jeugdhulpregio Drenthe

Inleiding college
Wethouder Keen vertelt dat B&W via dit voorstel de raad om toestemming vragen om de GR Jeugdhulpregio Drenthe op te richten. In 2022 begon het proces met het rapport *'Omarm de complexiteit'* met een expliciete beschrijving waar de Drentse samenwerking misloopt. Hierna kwam de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg, waarna de raad regelmatig is geüpdatet met brieven, informatiebijeenkomsten en vorig jaar de conceptversie van de GR-teksten met de mogelijkheid voor zienswijzen. Deze zijn meegenomen in de definitieve teksten, die zijn aangevuld met de begroting en het bedrijfsplan. Al vindt de wethouder dat ondanks de wettelijke verplichting deze stap vooruit moet worden gezet om (de inkoop van) de specialistische jeugdhulp in Drenthe zo goed mogelijk te organiseren, zij voelt wel enig ongemak omdat het GR-bestuur om extra geld vraagt van de raad – en dat bij de krappe gemeentefinanciën en de nodige tekorten in deze sector. Toch lijkt de GR een stap in de goede richting voor Drenthe en Emmen.

Eerste termijn
Wakker Emmen ziet dat de GR voortkomt uit de noodzaak tot Drentse samenwerking in de jeugdhulp. Een belangrijk zorgpunt van de fractie was of de raden voldoende geïnformeerd en betrokken worden en voorts ontbrak vorig jaar de begroting. Die ligt er nu wel. De nieuwe organisatie moet niet alleen leiden tot een nieuwe bestuursstructuur, maar vooral tot betere jeugdhulp voor kinderen, jongeren en gezinnen. Juist omdat de kosten al jaren onder druk staan, moet de raad scherp blijven op iedere uitbreiding van de GR en de meerwaarde van deze investering. In dat kader vraagt Wakker Emmen al langer nadrukkelijk aandacht voor de ontwikkelingen bij Jeugdbescherming Noord (JBN). Ook na het verstrekken van extra middelen zijn de problemen daar nog steeds niet opgelost en dat baart zorgen. De fractie twijfelt niet aan het belang van goede jeugdbescherming in kwetsbare situaties, maar extra bijdragen mogen niet vanzelfsprekend worden. Wat is geleerd van de situatie bij JBN? Hoe wordt voorkomen dat deze ontwikkelingen zich herhalen? De GR moet zorgen voor meer grip, meer transparantie en beter toezicht op de uitvoering van de jeugdhulp en de financiële risico's binnen de keten. De raad moet tijdig worden geïnformeerd om haar controlerende taak uit te voeren. Welke risico's zijn er op dit moment nog bij JBN? Is er zicht op mogelijk aanvullende financiële bijdragen? Hoe worden de Emmense belangen voor kinderen, jongeren en gezinnen voldoende behartigd bij een relatief grote

financiële bijdrage en tegelijk één stem in het GR-bestuur? Hoe gaat de GR bijdragen aan vroegsignalering, beter toezicht en tijdige besturing bij problemen?

CDA weet dat de GR niet alleen wordt opgericht vanwege de resultaatverplichtingen voor de inkoop van jeugdhulp, maar ook voor betere betaalbaarheid en minder bureaucratie. Doel is geen bestuursrevolutie, maar bestaand regionaal werk dat beter is georganiseerd, deskundig, compact en slagvaardig. Raden kunnen zienswijzen indienen bij financieel en politiek gevoelige en beleidsmatige besluiten, zoals in elke GR. Hoe krijgt de geplande gemeenschappelijke adviescommissie gestalte en bij wie ligt het initiatief? In de definitieve GR zou, na de belofte in de raadsbrief van maart, een vergelijking met de GR GGD worden opgenomen als onderbouwing van de zelfstandige GR'en. Waarom staat die niet in de eindtekst? De via deze GR geregelde inkoop zal serieus veel impact moeten realiseren voor de doelgroep. Er moet dus hard gewerkt worden aan adequaat contractmanagement; hiervoor is deze GR dan ook minimaal noodzakelijk.

PvdA ziet de GR als een nieuw pad, samen met de andere Drentse gemeenten te bewandelen voor meer structuur, efficiency en samenhang in de jeugdzorg. Of de GR direct voor verbeteringen gaat zorgen, betwijfelt de fractie al langer. De kosten stijgen vooralsnog alleen maar, met onlangs nog een tegenvaller door de gewijzigde verdeelsleutel. Hoe landen deze meerkosten op de taakstelling van programma 10? In plaats van nut en noodzaak van de GR-oprichting en de kosten te bediscussiëren, wil de PvdA vanwege de wettelijke verplichting liever het beste ervan maken en zich op de toekomst richten. In begroting en bedrijfsplan staat 24,5 fte aan zware functies. Welk deel is al in huis bij de gemeenten en welk deel moet nog worden verworven? Wordt bij de werving strikte financiële discipline gehanteerd? Welke verbeteringen zijn door de GR te verwachten qua betaalbaarheid en beschikbaarheid van jeugdhulp en wanneer zijn de resultaten te zien? Welke stappen zijn inmiddels gezet in de op te richten intergemeentelijke werkgroep en in hoeverre kan deze bijdragen aan meer grip van de raad op de nieuwe GR? De fractie was blij verrast te lezen dat Jan Bos de nieuwe directeur van deze GR is. Hij is met zijn leidinggevende ervaring, persoonlijkheid en zijn band met Emmen de juiste keuze voor die positie.

FvD vindt dat kinderen die hulp nodig hebben, deze snel, passend en zo dichtbij mogelijk moeten krijgen. Bij de overdracht van verantwoordelijkheden aan een regionaal bestuur, ontstaat automatisch de vraag wie bepaalt wat er straks gaat gebeuren. Hoeveel zeggenschap houdt Emmen over de jeugdzorg? Wat gaat de nieuwe GR extra kosten? Emmen krijgt minder directe invloed op de financiën, maar moet wel garant staan voor eventuele tekorten. Hoe ziet de wethouder dat voor zich?

VVD heeft meermaals haar zorgen uitgesproken over dit complexe dossier, maar ook initiatieven genomen en voorstellen gedaan voor betere sturing en om de raad in positie te houden. Ruim een jaar is gewerkt aan de oprichting van deze GR. Pas drie maand voor de oprichting worden de begroting en het bedrijfsplan voorgelegd, zonder dat er redelijkerwijs nog een zienswijze is in te dienen. In eerdere raadsvoorstellen, mede na de toelichtingen van de wethouder, is de VVD steeds uitgegaan van een kostenneutrale GR-oprichting met een efficiencyslag. Dan zijn de 204.000 euro hogere organisatiekosten en de 375.000 euro door de gewijzigde verdeelsleutel, beide structureel, lastig te bevatten. 147.000 euro aan kosten voor onder meer ICT, huisvesting, werkplekken en gemeentelijke ondersteuning wordt ondergebracht bij de GR. Het zou logischer zijn om de gezamenlijke overhead te delen voor alle Drentse GR'en, zodat elke GR haar eigen organisatie en overhead optuigt. Voorts bevat de begroting nog behoorlijk wat onzekerheden, terwijl die bij een nieuwe organisatie realistisch, compleet en passend moet zijn. Een begroting is geen eerste inschatting waar de maanden erna kosten erbij opkomen. Is de GR-begroting voldoende om de organisatie verantwoord te laten starten zonder extra geld op afzienbare termijn? Kunnen B&W een brief namens de Emmense raad aan het AB richten met de mededeling dat de begroting 2027 de

limiet is, niet mag worden overschreden en gerekend wordt op kostenbesparingen? Immers, de financiële basis moet vanaf het begin op orde zijn. Hoe denken de andere fracties hierover? De wettelijke taken worden gedelegeerd aan het GR-bestuur: geeft de raad hiermee haar invloed uit handen? De VVD wil liever dat de regie zo veel mogelijk bij de gemeenten blijft.
GroenLinks beluistert het beklag van de VVD over de begroting die pas drie maand voor oprichting voorligt en zienswijzen die niet meer mogelijk zijn. Het laatste was eerder wel mogelijk. Wat zou de VVD nu nog als zienswijze willen toevoegen?
VVD had verschillende punten willen amenderen. Zo wil de fractie een garantie op de begroting, die zij dan ook liever eerder had gezien.

PVV deelt de opvattingen van de VVD over de stevige financiële basis vanaf het begin, de overhead en de grip op de GR. Iedere nieuwe zelfstandige GR moet kunnen aantonen waarom zij nodig is, wat zij oplevert en hoe de raad kan bijsturen – zeker bij jeugdhulp waar besluiten diep ingrijpen in het leven van kinderen en ouders. In maart kreeg de raad, als gevolg van de wettelijke verplichting tot regionale samenwerking, een doorgerekende vergelijking tussen opties qua organisatie toegezegd. Die is in de stukken niet terug te vinden. Op basis waarvan vindt de commissie deze zelfstandig GR de beste oplossing? Wil zij de bedoelde vergelijking vóór de komende raadsvergadering alsnog ontvangen? Het voorstel bevat circa zes ton structureel hogere lasten, waaronder kosten van gemeentelijke bedrijfsvoering. De concrete bezuinigingen voor de taakstelling ad 375.000 euro in programma 10 blijven onduidelijk. Welke fracties keuren deze uitgaven goed zonder te weten waar er wordt geschrapt? Willen zij niet vooraf vastleggen dat de noodzakelijke jeugdhulp verslechtert? De problemen bij JBN doken in augustus 2025 op met tientallen meldingen met ernstige signalen van (pleeg)ouders en oud-medewerkers. Het verscherpte toezicht is in mei beëindigd. De Inspectie constateerde sterke verbeteringen, maar zei in juni ook dat nog niet alle kinderen en ouders tijdig passende hulp kregen. De reden zat vooral in de personeelstekorten en een onvoldoende beschikbaar hulpaanbod. JBN heeft in december 2025 onderzoek ingesteld naar de klachten over het handelen van jeugdbeschermers, communicatie, proportionaliteit van maatregelen en dossiervorming. De relatie met de GR is concreet: zij krijgt taken als inkoop, contract- en kwaliteitsmanagement en monitoring. De regiobegroting reserveert voor 2027 3,5 ton voor mogelijk aanvullende subsidie aan JBN. Voor 2026 stond ook nog 90.000 euro voor onderzoek naar een alternatief voor JBN. Welke aantoonbare verbeteringen verbindt de commissie aan eventuele extra financiering? Welke waarborgen verlangt men bij de uitkomsten van het alternatievenonderzoek, voordat er opnieuw subsidie aan JBN wordt toegekend? De nieuwe GR moet duidelijk maken wie signalen opvolgt, wie ingrijpt en wanneer de raden worden geïnformeerd. Emmen draagt 26-28% van de kosten, maar krijgt een van de twaalf stemmen in het bestuur. Welke waarborgen verlangen de voorstanders in de raad voor de invloed op extra uitgaven en tekortschietingen in de prestaties? Welke concrete verbeteringen voor kinderen en jongeren moet de GR laten zien? Tot slot drie vragen aan het college. 1) Waar is de toegezegde vergelijking met de GR GGD? 2) Welke concrete maatregelen moeten de taakstelling van 375.000 euro invullen? 2) Welke lessen uit JBN worden vastgelegd in contractvoorwaarden, escalatieafspraken en rapportages aan de raad? 3) Wanneer ontvangt zij de uitkomsten van het alternatievenonderzoek? De PVV kan dit voorstel in deze vorm niet steunen. Zij verlangt inzichtelijke kosten, controleerbare prestaties en duidelijke verantwoordelijkheid wanneer kinderen en gezinnen onvoldoende worden beschermd. Dit verdient een inhoudelijk raadsdebat.

D66 kan in principe de beweging naar één regionale organisatie steunen, die kan zorgen voor meer duidelijkheid, betere samenwerking en meer inzicht in de beschikbaarheid en kosten van jeugdhulp. De huidige samenwerking is te versnipperd en kwetsbaar gebleken. De fractie heeft nog de nodige vragen en wensen over (de financiële grondslag van) de GR, maar de kernvraag is: wat gaan de kinderen in Emmen hiervan merken? Of: wat kan de raad hen beloven? Wat D66 betreft tijdige en passende hulp, dat ouders weten waar ze terechtkunnen en dat de juiste ondersteuning beschikbaar

is, ook in grensoverstijgende gevallen. De fractie waardeert dat de GR is aangepast op de zienswijzen. Ook positief is dat de raden bij belangrijke besluiten opnieuw een zienswijze kunnen indienen. Maar hoe doorslaggevend is die? Hoe betrekken B&W de raad tijdig en actief bij belangrijke beleidsmatige keuzes op het moment dat de raad nog echt invloed kan uitoefenen? Hopelijk kan de intergemeentelijke werkgroep hier iets in betekenen. Is al meer duidelijk over het profiel? Inwoners en belanghebbenden kunnen gebruikmaken van bestaande gemeentelijke inspraak, maar afzonderlijke participatie bij besluiten is iets waartoe het DB kán besluiten: nogal vrijblijvend. Juist kinderen en ouders kunnen aangeven wat goed gaat in de jeugdhulp en waar ze tegenaan lopen. Hoe zijn hun ervaringen volgens de wethouder structureel mee te nemen bij belangrijke keuzes? De nieuwe organisatie moet transparantie en betere monitoring mogelijk maken. D66 ziet nog onzekerheden in de meerjarenbegroting. Zo zijn nog niet alle ICT-kosten duidelijk, terwijl de raming uitgaat van een daling. Evenmin is rekening gehouden met inflatie en wordt er geen weerstandsvermogen opgebouwd. Hoe realistisch zijn deze ramingen dan? Wanneer zijn de eerste resultaten van de verbeterde monitoring te verwachten? Hoe wordt zichtbaar of kinderen daadwerkelijk snelle, passende hulp krijgen? Ondanks deze onzekerheden denkt D66 deze GR in principe te kunnen steunen. Voor goede jeugdhulp is het misschien wel nodig om over gemeentegrenzen heen te stappen. Maar samenwerking op afstand vraagt juist om meer zicht op resultaten, sterke democratische betrokkenheid en een duidelijke stem voor jongeren en ouders.

Veilig Emmen begrijpt dat Drentse samenwerking nodig is, zeker bij specialistische jeugdhulp. Doel is om de jeugdhulp minder versnipperd en kwetsbaar te organiseren. Niet de structuur, maar de doelgroep die hulp nodig heeft, moet centraal staan. Vaak gaat het over preventie, maatwerk en eerder hulp aanbieden. Maar dan moet de GR daar ook echt aan gaan bijdragen. Hoe is dat straks te meten? Krijgt zij inzicht in wachttijden, uitval, doorlooptijden en het aantal kinderen dat van aanbieder of jeugdhulpverlener moet wisselen? Hoe wordt gezorgd dat preventie niet ondersneeuwt door te veel aandacht voor en geld naar specialistische hulp? Welke plek krijgt preventie binnen de GR? Bij de Drentse samenwerking blijft elke gemeente de lokale toegang organiseren. Hoe is te voorkomen dat jongeren in Emmen tussen de lokale toegang en regionale jeugdhulp terechtkomen? Wie is dan verantwoordelijk om ze daadwerkelijk te helpen? Hoe worden ervaringen van jongeren en ouders structureel meegenomen? Komt er voor hen een vaste participatievorm? De raden hebben eerder nadrukkelijk aandacht gevraagd voor democratische controle en financiële onderbouwing. Juist bij een GR bestaat het risico dat besluiten verder van de raden af komt te staan. Welke informatie krijgt de raad periodiek zodat zij niet pas achteraf hoort dat kosten, wachtlijsten of problemen al dan niet zijn opgelost?

50PLUS begrijpt de wettelijke opdracht, maar de raad heeft eerder terecht gestreden voor een helder bedrijfsplan met fatsoenlijke onderbouwing. Dit dossier is een klassiek dilemma tussen lokale autonomie en regionale dwang. De wet dwingt de gemeenten hiertoe, maar de GR voelt als een bittere pil. Emmen is opnieuw de gebeten hond door de gewijzigde verdeelsleutel met structureel 375.000 euro extra, te dekken via een taakstelling in programma 10. Waarom betaalt Emmen de rekening voor een model in Assen? Een nieuwe organisatie op papier levert niet automatisch extra behandelplekken of kortere wachtlijsten op. De echte test is of een kind straks sneller en beter geholpen wordt: daar ligt een enorm risico. De GR voelt als een black box op afstand. De raad riskeert door de lange besluitvorming dat ervaren medewerkers met waardevolle kennis weglopen. Is dit echt in het belang van de gemeentebegroting en de Emmense jeugd? Of gaat Emmen mee in de fuik waar men de dupe van wordt?
GroenLinks wijst bij de kwalificatie ‘black box’ op de vertegenwoordiging van het college in het bestuur, dat juist voor inzicht zorgt in procesvorming en gemaakte keuzes.
50PLUS denkt dat het GR-bestuur die keuzes bepaalt en dat de wethouder zo nu en dan op afstand wordt geïnformeerd over de voortgang. Het inzicht in de GR is dus heel beperkt. Met name op dit

erg risicovolle dossier is dat erg gevaarlijk. De fractie is zeer kritisch op de dekking, de wachtlijsten en het verlies van zeggenschap. Hoe houden B&W de vinger aan de pols?

Voor de **ChristenUnie** blijft de GR als wettelijke verplichting voelen; tegelijk is de noodzaak ook een gegeven. Men werpt de suggestie van 50PLUS dat Emmen dit beter zelf kan doen, verre van zich. De gespecialiseerde jeugdhulp is zo complex dat het op Drents niveau moet worden geregeld. Zelfs bij de decentralisaties in 2015 was al bekend dat dit niet op provinciaal, maar Noord-Nederlands niveau moest gebeuren. Toch ging het naar alle gemeenten.
50PLUS heeft niet gesuggereerd dat Emmen de jeugdhulp op eigen houtje zou moeten doen. Die keuze ligt nu niet voor.
ChristenUnie vindt dat wel de consequentie van of het niet-toetreden tot de GR, of het niet-slikken van provinciale of landelijke dwang. Maar Emmen kan de jeugdhulp helemaal niet zelfstandig organiseren, de noodzaak voor deze GR is er wel degelijk. Veel betogen gaan over de inhoud, maar eigenlijk is de GR niet meer dan een veredeld contractbureau: inkoop, subsidiëring en contractmanagement. Cruciaal, maar niet de zorgverlening zelf: die verantwoording ligt nog steeds bij de wethouder jeugd. Bij haar was ongemak te horen over de meerkosten, waaronder de gemeentelijke bedrijfsvoering die naar de GR gaat. Waar dat niet kan, wordt binnen de programmabegroting gezocht. De 3,5 miljoen die jaarlijks vanuit Emmen naar de GR gaat, is maar een fractie van het totaal aan gespecialiseerde jeugdhulp in de gemeentebegroting. De fractie is blij met de verwerkte zienswijze in de GR. Wie neemt het initiatief voor de gezamenlijke adviescommissie?

Uit een gesprek dat **Hart voor Emmen** had met een sociaal werker van Sedna kwam als duidelijke les naar voren dat echt maatwerk de oplossing is. Problemen moeten aan de voorkant worden getackeld om escalatie en opschaling te voorkomen naar tien verschillende instanties. De fractie schrikt van de nieuwe GR-tekst. Achter de mooie woorden schuilt een structurele lastenstijging van 579.000 euro per jaar, waarvan ruim twee ton aan extra organisatiekosten en 375.000 euro door het stijgende aandeel van Emmen in de kostenverdeling, op te vangen via een taakstelling binnen programma 10. De menselijke maat moet hierbij behouden blijven, zeker als stijgende zorgvolumes en inflatie straks gewoon lokaal blijven liggen. De GR krijgt geen eigen weerstandsvermogen. Hart voor Emmen wil voorkomen dat grootschalige regio-inkoop de ruimte voor snel kleinschalig, lokaal maatwerk verstikt. Welke concrete financiële besparing of kwalitatieve meerwaarde levert de GR op voor Emmen tegenover de 579.000 euro aan structurele meerkosten? Waar exact gaat de taakstelling in programma 10 landen? Kunnen B&W hard garanderen dat dit niet ten koste gaat van preventie en laagdrempelig maatwerk?

GroenLinks ziet dit voorstel als resultaat van de herhaaldelijke input van de raad en kan zich in grote lijnen goed vinden in deze praktische uitwerking. Bij de absolute garantie voor het niet-overschrijden van de begroting die de VVD vraagt, staat een goed aanbod van jeugdhulp voor de fractie altijd op de eerste plaats. Zij gaat ervan uit dat de GR goed omgaat met de budgetten. Als de GR meer geld nodig heeft, is het niet meer dan redelijk om daar budget voor vrij te maken, ook als dat niet makkelijk te realiseren is. Over het risico van een GR als black box: hoe zorgen B&W ervoor dat zij via het AB en vervolgens ook de raad op de hoogte blijven van het proces waarin de GR de keuzes maakt? Is het college voornemens verder te blijven kijken naar de ontwikkeling van jeugdhulp en het voorliggende veld?

SP ziet de kosten van de jeugdhulp overal oplopen: er worden meer taken neergelegd en meer van de hulpverleningsinstanties verwacht. De fractie vindt dan ook dat de gemeenten de verantwoordelijkheid voor de financiële gevolgen moeten dragen, zodat de instanties hun taken kunnen uitoefenen voor de jeugdige inwoners – en dus voor mensen. De GR heeft als doelstelling: betaal- en beschikbare zorg, beter georganiseerde lokale hulp en wel deskundig, compact en

slagvaardig. Gezien de wettelijke verplichting per 1 januari en de meerdere behandelingen van de GR-oprichting is een herhaling van zetten nu niet nodig. De SP vraagt B&W wel op druk uit te oefenen op het Rijk voor extra middelen om het toenemend aantal taken goed uit te blijven voeren.
FvD informeert wat de SP precies bedoelt met 'de herhaling van zetten'.
SP antwoordt dat veel aangedragen punten al vaak eerder genoemd en besproken zijn, die veelal op hetzelfde neerkomen.

Reactie college
Wethouder Keen waardeert enorm de betrokkenheid van de commissie bij de inhoud, maar die is in juni bij de Regiovisie en in februari ook uitgebreid aan de orde geweest. Zij zal haar reactie dus beperken tot dit voorstel: de zakelijk-organisatorische kant. In de nieuwe GR krijgen alle gemeenten dezelfde zeggenschap. De raad mag van de wethouder als bestuurslid verwachten dat zij de Emmense belangen goed behartigt en bewaakt, ook eventueel in het DB. Over de democratische legitimiteit: in deze GR is de zeggenschap van de raad formeel nog nooit eerder zo in positie gebracht bij de inkoop en inhoud van de specialistische jeugdzorg. De intergemeentelijke werkgroep gaat daar ook aan bijdragen, evenals een veel uitgebreidere informatievoorziening dan voorheen. Voorheen kwam het alleen terug bij de bijdrage aan de Jeugdhulpregio in de gemeentebegroting. De wethouder verwacht ook dat de raad de nieuwe procedure zal gaan waarderen, want die is echt een verbetering. De meeste medewerkers gaan over naar de GR, op de openstaande vacatures wordt nog druk geworven. Daarbij wordt rekening gehouden met het functiehuis conform de Begroting, dus zonder verwachte meerkosten. De grootste invloed ligt in lokaal beleid: naarmate Emmen een goede sociale basis schept, des te minder beroep is er nodig op jeugdhulp. Hierdoor nemen de wachtlijsten af en is meer personeel beschikbaar voor kinderen die echt (snel) hulp nodig hebben. De werkgroep gaat 21 oktober van start om te kijken hoe dat in het Emmense wordt vormgegeven, teneinde de instroom in de specialistische zorg te verminderen en dus ook met minder kosten. Dat is geen *quick fix*. Dit is echt het keren van een mammoettanker is en dus zijn de financiële voordelen niet binnen twee jaar te verwachten. De griffie is druk bezig de werkgroep verder uit te rollen.
D66 vraagt of de werkgroep echt over de gemeentegrenzen gaat.
Wethouder Keen antwoordt dat de werkgroep het lokale werkveld gaat inrichten. De intergemeentelijke werkgroep ingevolge de CU-motie gaat over deze en andere GR'en in de regio. Dit maakt het ook mogelijk al vooraf zienswijzen in te dienen naast achteraf op de GR-begrotingen. Bij JBN is naast verbeteringen nog steeds sprake van risico's. Het verzuim en verloop zijn de laatste maanden weer gestegen met meer druk op de caseload, ondanks dat er meer medewerkers zijn aangetrokken. Dit heeft ook te maken met de enorme druk op de keten en de complexiteit van de zorg. Tegelijk is de gemeente verplicht tot de inkoop van jeugdzorg en zij heeft te maken met drie organisaties met verschillende doelgroepen. Er wordt een tijdlang gewerkt aan Gezinsbescherming Drenthe als plan B, dat eind dit jaar openbaar wordt om lokaal zoveel mogelijk casussen op te pakken om de druk op JBN en de hele keten te verlichten. De raad wordt daarover nog bijgepraat. Het klopt dat er in maart een raadsbrief is verstuurd met de toezegging om nog met een vergelijking tussen deze en de GR GGD te komen. Die zit inderdaad niet bij dit voorstel. De wedervraag aan de raad is of en zo ja, welke behoefte zij daarin heeft. Indertijd is de combinatie met andere GR'en wel besproken, maar conclusie was dat de voorliggende constructie het meest passend is. Het belangrijkste argument was dat de GGD vooral een uitvoerende organisatie is, terwijl de inkoop van jeugdhulp zo specialistisch is dat die beter apart ingeregeld kan worden. De adviescommissie is de zwaarste vorm die de raden kunnen instellen, veelal bij een GR die compleet uit de pas loopt. De intergemeentelijke werkgroep is een lightvariant waarbij de raden wel de grip houden. De taakstelling ad 3,5 miljoen in programma 10 betreft de overhead van de gemeentelijke organisatie voor 2027 en dus niet de uitvoering van welzijnsorganisatie. Meer details zijn nu nog niet te geven. De meetbare resultaten zijn onderdeel van de Regiovisie ingevolge de wettelijk verplichte monitoring per 2027. Dit wordt opgenomen in de Uitvoeringsagenda van de Regiovisie. Over de

GR-begroting 2027 is hard nagedacht, het is zeker geen nattevingerwerk. B&W mogen ervan uitgaan dat het daarbij blijft, maar kunnen geen harde garanties afgeven. Immers, er kan vanuit het Rijk een additionele taak bijkomen met uitzetting van lasten tot gevolg. De raad wordt hierover geïnformeerd, daar besluit het college niet zelfstandig over. Het college wil de preventie zeker niet laten ondersneeuwen en doet dat vooral door in gesprek te gaan met de raadswerkgroep. De sleutel hiertoe ligt bij goed lokaal jeugdbeleid. Vanaf 2027 draaien alle raden mee in de cyclus van voorjaars- en najaarsmarkten, begrotingen etc. Daarnaast kunnen de raad daar een extra plus op zetten met de intergemeentelijke werkgroep.

Tweede termijn
Wakker Emmen steunt het VVD-voorstel om een raadsbrief te sturen naar het GR-bestuur om niet buiten de begroting te gaan. Zo wil de fractie scherp blijven op de kosten.

CDA gunt elke gemeenschappelijke regeling een directeur als de heer Jan Bos.

PvdA omarmt het voorstel van de VVD voor een raadsbrief met extra nadruk om de begroting de begroting te laten zijn. Richting GroenLinks: als de begroting over de uitvoering van de jeugdzorg zou gaan, had de PvdA bij diens reactie kunnen aansluiten. De extra kosten zitten echter vooral in de overheadkosten.

PVV hoorde van de andere fracties geen reacties op haar vragen. Zij zal deze daarom schriftelijk nazenden en hoopt alsnog op een reactie. De PVV zinspeelt op een motie of amendement in de raadsvergadering

D66 kijkt ernaar uit om later overspoeld te worden met informatie, zoals de wethouder belooft. De fractie zal uiteraard haar ervaringen hiermee tezijnertijd delen met raad en college.

Veilig Emmen verzoekt haar niet-beantwoorde vragen alsnog schriftelijk te beantwoorden.

ChristenUnie ziet het VVD-verzoek om een raadsbrief brief als pure symboolpolitiek. In de begroting staat dat er geen weerstandsvermogen wordt gecreëerd. Natuurlijk worden er extra tonnen geld gevraagd in dit voorstel, maar naar aard zijn de risico's in de bedrijfsvoering van de organisatie zelf beperkt.
Volgens de **VVD** is een beperkt risico ook een risico.
ChristenUnie vindt dit filosofie van de koude grond. De bedoelde risico's zijn wel degelijk verwerkt in de GR-begroting. Binnen de inhoudelijke jeugdzorg is er veel spanning rond de financiën, maar die verwacht de fractie niet echt binnen de GR-organisatie zelf.
Wakker Emmen wijst erop dat bij andere GR'en de budgetten omhoog moeten. Is zo'n brief daarom juist niet logisch?
ChristenUnie vindt de vergelijking met andere GR'en ingewikkeld, daar de Jeugdhulpregio zich op contract- en inkoopbeleid richt, terwijl andere GR'en meer met de uitvoering bezig zijn. Tot slot hoort de ChristenUnie graag een reflectie op de financiën van de GR door de wethouder.

50PLUS vindt de na te zenden raadsbrief geen symboolpolitiek, maar steunt dat voorstel volmondig. De fractie is benieuwd naar een uiteenzetting over de financiën door de wethouder.

GroenLinks hoorde meerdere partijen de kostenstijgingen door de gewijzigde verdeelsleutel toeschrijven aan de oprichting van de GR. Dit is niet waar: dit is gebaseerd op het aantal jeugdigen dat jeugdzorg gebruikt. De kosten daarvoor had de gemeente ook moeten betalen zonder GR. De fractie ziet het doel van de GR, verbetering in de jeugdzorg, terugkomen in het voorstel. Men ziet daarin ook een rol weggelegd voor de werkgroep en is blij dat deze nog deze maand van start gaat.

SP houdt voor dat sommige behandelingen langer kunnen duren, met oplopende kosten tot gevolg. Het gaat bovendien hier over mensen en de SP stelt hun belang boven dat van de gemeentebegroting. Wat de fractie betreft is een brief dus niet nodig.
VVD informeert of het bij de meerkosten alleen om behandelingen gaat.
SP antwoordt dat dit inderdaad een van de gevolgen is, maar ook meer personeel. Zo heeft Veilig Thuis meer medewerkers nodig om alle meldingen aan te kunnen. Tot slot ziet de SP de schriftelijke vragen van de PVV graag tegemoet.

Reactie college
Wethouder Keen zegt toe, tezamen met de door de commissie gewenste raadsbrief aan het AB, in de eerste AB-vergadering namens de raad van Emmen mondeling aan te geven dat de realisatie voor 2027 binnen de begroting moet blijven. Haar Drentse collega's zijn al langer bekend met de kritische houding van Emmen ten aanzien van de financiën. In totaal gaat er in Emmen 54 miljoen om in de gespecialiseerde hulp, verblijf en lichte interventies.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat dit raadsvoorstel als B-stuk naar de raad gaat.

6. Bespreken A-stukken:
6.A Raadsvoorstel – Intrekken 'Verordening Wet inburgering gemeente Emmen 2007'
Voorzitter Wittendorp zegt vooraf dat de ontbrekende handtekeningen op het concept-intrekkingsbesluit nog vóór de raadsvergadering worden aangevuld.

50PLUS vraagt hoeveel inwoners onder deze verordening vallen.

PVV ziet nieuwkomers liever gaan dan komen. Door het fairsharebeleid zullen meer statushouders een sociale huurwoning krijgen in de gemeente Emmen. De fractie steunt het intrekken van deze verordening, want zij hecht aan de Nederlandse normen, waarden en tradities en verwacht dan ook dat nieuwkomers volledig assimileren. Er ontbreekt inzage in de mensen die nog onder de regeling vallen: aantallen, voortgang, dossieroverdracht en controle op volledigheid. Juist bij de overgang tussen wettelijke stelsels moet de gemeente weten of iedereen in beeld blijft. De inburgerplicht moet worden nageleefd en mensen die vastlopen, moeten tijdig worden bereikt zodat ze weten waar ze terechtkunnen en waar ondersteuning beschikbaar is. Wie is er verantwoordelijk voor de controles en het verder helpen van mensen in een stilgevallen traject? Hoe wordt voorkomen dat zij tussen de gemeente, DUO en aanbieders blijven hangen? Waarom is de intrekking met terugwerkende kracht tot 1 januari 2022 nodig? Graag een onderbouwing dat bestaande rechten, plichten en lopende procedures zorgvuldig worden beschermd, ook bij dossiers die pas later boven water komen. Willen de overige fracties vóór besluitvorming inzage in de oude dossiers en een concrete aanpak voor mensen die mogelijk buiten beeld zijn geraakt? Welke zekerheid willen zij dat het overgangsrecht ook in de uitvoering goed werkt? Zolang de gewenste informatie over de doelgroep ontbreekt, wil de PVV dit voorstel als bespreekstuk in de raadsvergadering. Mogelijk gaat men dan nog een motie indienen.

Veilig Emmen stemt in met dit voorstel en hoopt dat er prioriteit ligt bij het goed helpen inburgeren van deze mensen en zij aan hun eigen verantwoordelijkheden worden gehouden.

Reactie college
Wethouder Wanders wijst op de vele technische vragen, die ook in de voorbereiding gesteld hadden kunnen worden. Bovendien gaat het hier om een verordening die überhaupt al niet van kracht was. Het aantal oude gevallen is zeer beperkt. Nieuwe gevallen worden beoordeeld op grond van de bestaande wet met ingang van 2022. Bespreking van deze in te trekken verordening in de

raadsvergadering zal daar niets aan veranderen. En een motie bij dit agendapunt indienen lijkt bijna vreemd aan de orde van de dag. B&W zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van genoemde wet. De vraag over de aantallen wordt vóór de raadsvergadering schriftelijk beantwoord.
PVV overweegt een motie indien zij de informatie over de aantallen niet tijdig ontvangt.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat dit raadsvoorstel (vooralsnog) als B-stuk naar de raad gaat.

6.B Raadsvoorstel – Intrekken 'Verordening participatie schoolgaande kinderen Wet werk en bijstand 2013'

Voorzitter Wittendorp zegt vooraf dat de ontbrekende handtekeningen op het concept-intrekkingsbesluit nog vóór de raadsvergadering worden aangevuld.

Wakker Emmen vraagt zich af waarom dit voorstel nu pas voorligt, omdat de Wwb al sinds 1 januari 2015 is vervallen voor de Participatiewet. Per 2024 is de ondersteuning van bedoelde kinderen ondergebracht in de Verordening Maatschappelijke Participatie 2023. Alle schoolgaande kinderen in Emmen moet zo veel mogelijk kunnen deelnemen aan maatschappelijke activiteiten. De nieuwe verordening moet zorgen dat de financiële situatie van hun ouders geen belemmering is. De Doe Mee-webshop, Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport en Cultuur geven die financiële steun. De fractie is erg blij met de verruiming van de inkomensgrens van 110 naar 120 procent van de bijstandsnorm.

PVV steunt de actualisatie van het verordeningsbestand. De ondersteuning van de doelgroep wordt sinds 2024 geregeld in de Verordening Maatschappelijke Participatie. Kinderen uit gezinnen met weinig geld moeten kunnen deelnemen aan school-, sport- en verenigingsactiviteiten. Graag een bevestiging van het college dat de bestaande steun beschikbaar blijft na deze intrekking. Welk deel van de rechthebbende kinderen maakt hiervan gebruik? Hoe worden gezinnen geholpen die moeite hebben met aanvragen en/of besteden van hun budget? Deelt de commissie dat het succes van de steun moet worden beoordeeld op het aantal kinderen dat meedoet? Welke verbetering in het bereik vinden de fracties nodig?

Veilig Emmen weet dat deze vorm van ondersteuning inmiddels is ondergebracht in een andere verordening voor maatschappelijke participatie, maar wil graag weten of kinderen uit gezinnen met een laag inkomen geen ondersteuning of andere mogelijkheden missen. Zijn de voorwaarden na de overgang gelijk gebleven? Ongeacht de financiële thuissituatie is het belangrijk dat deze schoolgaande kinderen mee blijven doen in maatschappelijke activiteiten.

Reactie college
Wethouder Wanders bevestigt dat de nieuwe verordening al in 2023 is vastgesteld, inclusief wijzigingen zoals de verhoging van het wettelijk sociaal minimum naar 120 procent. Het met terugwerkende kracht intrekken van de oude verordening levert dus geen nadelen op voor de doelgroep. Daarna worden de minima- en participatieregelingen jaarlijks geëvalueerd. Het klopt dat deze intrekking pas heel laat voorligt als onderdeel van 'grootonderhoud' bij verouderde beleidsstukken. Voor de deelnameaantallen wordt verwezen naar de Jaarstukken en Begroting.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

7. Discussienota

7.1 Discussienota Programma Bedrijventerreinen

Inleiding college
Wethouder Wanders noemt als aanleiding dat het huidige beleid voor bedrijventerreinen nog uit 2011 stamt. Inmiddels is er meer vraag naar kavels, terwijl ruimte, energie en andere voorzieningen

schaarser worden en er grote opgaven liggen als verduurzaming, klimaatadaptatie, bereikbaarheid en de kwaliteit van bestaande terreinen. Het nieuwe programma moet zorgen voor toekomstbestendige bedrijventerreinen die ruimte bieden aan economische ontwikkeling, innovatie en bereikbaarheid. Tegelijk vergt dit keuzes, want niet alles kan tegelijk en niet alle ambities zijn zonder meer te combineren. Opvattingen, aandachtspunten en zorgen van de commissie worden meegenomen in de verdere uitwerking van het programma.

Eerste termijn
Wakker Emmen ziet in de nota een duidelijke keuze voor het juiste bedrijf op de juiste plek. Dit betekent meer sturing, prioritering en keuzes dan voorheen. 1) De fractie is kritisch over de mate waarin de gemeente de regie kan voeren. Grotendeels gaat het om bedrijven die niet zomaar zijn te verplaatsen of panden die niet zomaar van functie zijn te veranderen. De gemeente moet kansen pakken waar ze zich voordoen, met werkgelegenheid als belangrijkste factor. Bij het reserveren van de schaarse toplocaties ziet Wakker Emmen wel wat belemmeringen. De gemeente moet ruimte actief reserveren met het risico van subjectieve criteria, maar door minder ruimte voor bepaalde sectoren is het mogelijk bedrijven te weigeren. Ook kunnen kavels langer leeg blijven als de vraag uit de topsectoren achterblijft. Deze passen bij Emmen, maar het mag niet zo zijn dat andere bedrijven die ook werkgelegenheid scheppen, geen ruimte krijgen.
ChristenUnie informeert of Wakker Emmen een bedrijf dat elders beter past, liever een plek wil geven in Emmen dan het doorverwijzen naar een andere gemeente.
Voor **Wakker Emmen** hangt dat af van het type bedrijf. Maar werkgelegenheid is heel belangrijk voor een gemeente als Emmen. Dus moet de gemeente in de toewijzing niet te strikt bedrijven uitsluiten. 2) Bestaande terreinen moeten beter worden benut. De fractie is geen voorstander van gedwongen verplaatsing. Oude panden geven starters en kleine bedrijven de kans om zich te vestigen tegen lagere huurkosten. Overal is te zien dat de markt de (dure) herstructurering ook zelf oppakt. Daar ruimtelijke procedures lang duren, moet de gemeente op zoek naar tijdelijke opties: het liefst op bestaande terreinen. Er moet gewaakt worden voor de verrommeling van het open landschap. De afgelopen jaren leidden diverse grote projecten tot veel discussie. Het ontwikkelen van nieuwe grootschalige terreinen is dus niet verstandig. 3) Herstructurering is duur en de vraag is of de gemeente dit zelf moet oppakken. De fractie wil hierbij geen actief grondbeleid met voortrekkersrol. Als kansen zich voordoen, kan de gemeente wel bemiddelen en faciliteren. Dat is ook verantwoord en realistisch gezien de schaarse ambtelijke capaciteit. 4) Deze stelling over water en energie is goed, maar de termijnen zijn vaag en hoe zijn de maatschappelijke en economische opbrengsten te berekenen? De beperkte capaciteit moet worden ingezet, maar de fractie vraagt zich af welke rol de gemeente hierbij moet hebben. 5) Kwaliteit en veiligheid zijn brede en abstracte begrippen, maar net zo belangrijk als uitbreiding. Blijf daarnaast dus investeren in bestaande terreinen.

CDA herkent zich in de hoofdlijnen van de nota. Bedrijventerreinen huisvesten niet alleen bedrijven, maar zijn ook belangrijk voor werkgelegenheid, de brede welvaart en de toekomst van Emmen. 1) Het CDA steunt een duidelijke profilering van de bovenregionale bedrijventerreinen en het versterken van economische clusters. Maar de sturing moet niet zo strak zijn dat goed passende bedrijven die bijdragen aan de brede lokale economie, worden uitgesloten. 2) Eerst moet de gemeente maximaal inzetten op herstructurering, intensivering van leegstand en bestaande terreinen beter gebruiken. Daarbij moet vanwege de schaarse ruimte uitbreiding mogelijk blijven. 3) De gemeente moet regievoeren waar nodig, maar niet automatisch acteren als ondernemer of risicodrager. Actief grondbeleid, aankoop of bedrijfsverplaatsing moet per situatie worden afgewogen op basis van maatschappelijke en economische meerwaarde, financiële gevolgen en beschikbare middelen. 4) De fractie steunt het uitgangspunt dat schaarse energie- en watercapaciteit zorgvuldig en toekomstgericht wordt ingezet. Maar ook investeringen in capaciteitsvergroting zijn nodig, bijvoorbeeld slimme energiesystemen en collectieve voorzieningen. 5) Veiligheid,

bereikbaarheid, klimaatbestendigheid en een goede werkomgeving zijn belangrijke voorwaarden voor toekomstbestendige bedrijventerreinen. Investeren in kwaliteit mag niet ten koste gaan van ruimte en middelen voor economische ontwikkeling. Het gaat om de juiste balans.

PvdA ziet dat het huidige beleid uit 2011 niet meer aansluit bij de economische ontwikkeling van vandaag. Conclusie van de fractie is dat de ontwikkeling van bedrijventerreinen geen doel op zich is, maar wat die voor de inwoners van Emmen oplevert. Er moeten eerlijke kansen voor iedereen zijn om te ontwikkelen dicht bij huis en passend bij ieders talent. Bij werk kijkt de PvdA naar duurzame arbeidsplaatsen, oog hebben voor het type banen, kansen voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt, mogelijkheden voor jongeren om in de gemeente te blijven wonen en werken en goede aansluiting op het onderwijs en de regionale arbeidsmarkt. Er moet gekeken worden naar het beter benutten van bestaande bedrijventerreinen, herstructurering, tegengaan van leegstand en uitbreiding van terreinen. Economische groei moet brede welvaart opleveren. De regio moet volop investeren in de Greenwise Campus als aanjager en nieuwe bedrijventerreinen. Sterk MKB, chemie en maakindustrie zijn van belang voor de lokale economie. Bij het binnenhalen van nieuwe bedrijven moet de gemeente kijken welk bedrijf Emmen sterker maakt. Een bedrijventerrein moet niet alleen aantrekkelijk zijn voor grote nieuwe bedrijven, maar ook zorgen voor een evenwichtig bestand van lokale (MKB-)ondernemers, starters, familiebedrijven en sociale ondernemingen. Dat voorkomt dat dit vooral tot acquisitiebeleid verwordt. Maak de verbinding tussen bedrijventerrein, onderwijs, opleiding, stage en banen voor MBO, praktijkonderwijs, Greenwise Campus en werkgevers als onderdeel van een regionaal ecosysteem. De fractie denkt bij bedrijventerreinen ook aan voldoende groen en biodiversiteit, duurzaamheid, een sterke toekomstbestendige lokale economie, energiezuinige en klimaatadaptieve bedrijven, waterberging, circulariteit, duurzame mobiliteit, goede fietsverbindingen en mogelijkheden voor collectieve energievoorzieningen. Een groene, gezonde werk- en leefomgeving is ook onderdeel van de kwaliteit van bedrijventerreinen.

FvD vindt het goed dat de gemeente bij bedrijventerreinen in actie komt, omdat stilstand achteruitgang is. Dit betekent ruimte voor ondernemers, die zorgen voor banen en een sterke economie. Bestaande terreinen opknappen is goed, maar laat groeiende bedrijven daar niet op wachten en sluit goede bedrijven niet uit alleen omdat ze niet bij de gekozen sectoren horen. Ga zorgvuldig om met belastinggeld, zeker als de gemeente zelf grond gaat kopen. Welke bedrijven mogen zich straks niet meer vestigen en waarom? Komt er op tijd genoeg ruimte voor uitbreidende bedrijven? Hoe voorkomen B&W bij de krappe financiën dat de gemeente te veel geld uitgeeft en risico loopt?

VVD stelt dat beleid rond bedrijventerrein beperkt maakbaar is; bedrijven maken zelf keuzes en de gemeente kan maar deels sturen en faciliteren. 1) De VVD wil geen stringente toepassing van focussectoren. Het is niet te voorspellen welke bedrijven zich melden en zij laten zich niet leiden door een gemeentelijke focus. Laat dus ruimte voor álle zich meldende (Emmense) bedrijven. 2) De fractie is het er helemaal mee eens om bestaande terreinen maximaal te benutten en deze niet te snel uit te breiden. Grond is schaars. 3) Een actieve gemeenterol is een nobel streven, maar de financiële gevolgen kunnen wel groot zijn. De gemeente moet de beperkingen dus goed kennen. 4) De VVD kan zich in deze afwegingen vinden. 5) Kwaliteit en veiligheid moeten niet generiek uitgangspunt zijn: die belangen moeten per geval worden gewogen.

PVV is zeer kritisch op grootschalige distributiecentra. Goed te zien dat ondernemers zijn betrokken, onder andere via de Toekomsttop. Zij weten immers als geen ander wat succesvol ondernemen is. 1) De PVV wil ruimte voor ondernemers met goede banen voor inwoners en een gemeente die zorgvuldig omgaat met grond en gemeenschapsgeld. Schaarse kavels moeten naar bedrijven gaan die het echt nodig hebben. Of zij de inwoners banen brengt, moet de toets zijn voor grote én kleine bedrijven. De ruimte voor het brede bedrijfsleven spreekt de fractie aan. 2) Goed is

het uitgangspunt om eerst leegstand en verouderde panden aan te pakken. Nieuwe grond wordt pas aangesneden als het echt niet anders kan. Nieuwe terreinen zijn nodig op basis van provinciale behoefte. Het is begrijpelijk dat het college nog geen terreinen op het oog heeft, anders staan morgen de grondspeculanten in de rij. Hoeveel hectares zijn op de huidige terreinen beschikbaar en hoeveel zijn er in de toekomst nodig? 3) De PVV wil een gemeente die er alles aan doet om bedrijven met veel werkgelegenheid naar Emmen te halen door snel te schakelen en mee te denken over stroomaansluitingen en vergunningen zonder extra drempels. Dit betekent ook harde afspraken over banen. De gemeente moet terughoudend zijn als koper van grond of ontwikkelaar van projecten: dit geeft risico's voor de belastingbetaler. Hoeveel kost zo'n actieve rol? De raad moet daarin tijdig worden meegenomen. Verhuizen van ondernemers moet altijd vrijwillig gebeuren en met een eerlijke vergoeding. Vinden B&W een verhuissubsidie een goed idee? 4) Door het volle stroomnet kunnen bedrijven vaak niet uitbreiden. Voor toewijzing van aansluitingen moet de voorrang gaan naar bedrijven die de meeste banen opleveren. De oplossing ligt niet in het aanbieden van steeds meer dure groene experimenten, maar in het kijken wat nu werkt. Het nieuwe hoogspanningsstation bij Veenoord wordt pas operationeel in 2031. Waar haalt het college tussentijds stroom vandaan voor nieuwe projecten? 5) Goed dat veiligheid een serieuze plek krijgt in het beleid. Los daarom onverlichte locaties op. Hoe denken B&W over BIZ, waarbij ondernemers samen een veiligheidsheffing betalen? Verlichting en handhaving zijn gemeentelijke taken waar ondernemers niet extra voor hoeven te betalen.

1) Voor **D66** is sturen op bedrijfsprofiel op bovenregionale terreinen verstandig. Daardoor zullen sommige bedrijven niet passen, maar maatwerk blijft noodzakelijk. Bij schaarse ruimte moet de gemeente kritisch zijn bij bedrijfsvestigingen. 2) Het is logisch om eerst de bestaande ruimte optimaal te benutten voor er nieuwe ruimte wordt toegevoegd. Het laatste zal op termijn wel nodig zijn, maar pas nadat in overleg met de ondernemers alle bestaande opties benut zijn. Zet bestaande ruimte vooral niet in voor grootschalige distributiecentra of datacenters, maar voor bedrijven die voldoen aan de economische speerpunten. 3) Voor een actieve gemeenterol is geld nodig om ondernemers naar de juiste keuzes te begeleiden. Gemeentelijke regie is nodig, maar dan wel in overleg met de ondernemers. Dit houdt niet in dat de gemeente alle investeringen moet plegen. Aangezien de schaarse ruimte kostbaar is, zullen ondernemers begrijpen dat zij ook genoegen moeten nemen met duurdere bestaande kavels. 4) Zonder juiste randvoorwaarden is bedrijfsvestiging niet mogelijk. Daarom moet de gemeente bedrijven aantrekken die voldoen aan de economische profielen met lokale economische meerwaarde. Gezien de netcongestie is daarom een datacenter geen goede keuze.
FvD informeert of D66 datacenters per definitie uitsluit. Want die zijn er in verschillende afmetingen en er zijn ook versies die zichzelf qua energie- en waterverbruik kunnen bedruipen. Bij bedrijfspanden kan bovendien ook in de hoogte worden gebouwd en in Emmen is nog genoeg ruimte.
D66 wijst erop dat de ruimte schaars is, ook op het energienet. Voor een klein datacenter dat zichzelf kan bedruipen, zou er in principe ruimte kunnen zijn. Maar ook dan is de vraag in hoeverre dat profiel echt bijdraagt aan de lokale economie. In dat soort gevallen is maatwerk noodzakelijk. 5) Bedrijventerreinen zonder de juiste kwaliteit en veiligheid, die prioriteit moeten krijgen, zullen niet interessant zijn voor ondernemers. De gemeente moet samenwerken met de ondernemers bij de kwalitatieve en veiligheidsuitstraling. Deze rekening moet daarom niet alleen bij de gemeente komen te liggen.

Voor **Veilig Emmen** zijn bedrijventerreinen meer dan fysieke vestigingsplekken. Zij zijn belangrijk voor banen, ondernemerschap en de toekomst van Emmen. Tegelijk moet de gemeente zorgvuldig omgaan met ruimte, bereikbaarheid, veiligheid en leefomgeving. 1) De nota wil de bovenregionale terreinen inzetten voor groene chemie, circulaire economie en maakindustrie: belangrijke sectoren voor de lokale economie. Maar die sturing mag niet andere gezonde bedrijven uitsluiten die

werkgelegenheid en maatschappelijke waarde toevoegen. Daarvoor zijn maatwerk en transparante vestigingscriteria nodig. 2) Het is goed bestaande terreinen beter te benutten, leegstand aan te pakken en verouderde locaties op te knappen. Deze voorwaarde mag niet zo absoluut worden dat noodzakelijke uitbreiding jarenlang vastloopt. Daar de bestaande ruimte onvoldoende is voor de vraag, zijn herstructurering en uitbreiding nodig waar dat aantoonbaar nodig is. 3) Een actieve gemeenterol kan nuttig zijn bij vastlopende herstructureringen of bedrijven die op een ongeschikte locatie zitten. Maar de gemeente moet niet zonder duidelijke noodzaak financiële risico's overnemen van de markt. Veilig Emmen vraagt om heldere criteria, inzicht in kosten en risico's en een aantoonbare meerwaarde voor ondernemers en inwoners. 4) Bij schaarse energie en water is het logisch om te kijken naar een bedrijfsbijdrage via werkgelegenheid en innovatie. Maar de gemeente bepaalt de verdeling van capaciteit niet zelfstandig, dus moet zij inzetten op capaciteitsuitbreiding via samenwerking met netbeheerders en slimme collectieve oplossingen, zonder kleine of bestaande ondernemers uit het oog te verliezen. 5) De fractie hecht grote waarde aan veilige, goed bereikbare en verzorgde bedrijventerreinen: goede verlichting, verkeers- en brandveiligheid en tegengaan van ondermijning. De investeringen hierin moeten in balans blijven met voldoende bedrijfsruimte. Veiligheid en de basale infrastructuur verdienen daarom nadrukkelijk prioriteit.

50PLUS vindt bedrijventerreinen de motoren van de lokale economie en werkgelegenheid en streeft naar een realistisch en toekomstbestendig programma voor bedrijventerreinen. Inbreiding en intensivering gaan vóór uitbreiding. Spring zuinig om met bestaande ruimte door verouderde panden aan te pakken, leegstand te bestrijden, bestaande terreinen te intensiveren en bescherm het buitengebied en het groene gemeentekarakter. Dit draagt bij aan de ruimtelijke kwaliteit en voorkomt onnodige versnippering. 50PLUS vraagt extra aandacht voor sociale veiligheid en de kwaliteit van de werkomgeving, die het zo broodnodige personeel aantrekken. Bedrijventerreinen hebben allang niet meer een verlaten aanblik na 17.00 uur. Veiligheid, goede verlichting, overzichtelijke openbare ruimte en het weren van ondermijnende criminaliteit zijn cruciaal. Het meest prangende punt is de balans tussen ambities en financiële slagkracht. De nota schetst een prachtig pakket vol doelen, grootschalige energietransitie, klimaatadaptatie en actief grondbeleid. Maar de gemeentefinanciën staan de komende jaren voor aanzienlijke uitdagingen. Hoe ver kan en mag de gemeente volgens de andere fracties gaan in de financiële risico bij investeringen, zonder dit ten koste gaat van de andere cruciale gemeentetaken en de volksgezondheid?

1) **ChristenUnie** betoogt dat de gemeente bij het aanbod van passende bedrijfsruimte niet aan keuzes ontkomt bij de toelating van bedrijven. Daarbij valt te denken aan meer samenwerking met buurgemeenten: wellicht passen daar bedrijven die niet in Emmen passen. 2) Het lijkt goed inbreiding op de terreinen te verkiezen boven uitbreiding. Leegstaande panden zijn onwenselijk, dus die moeten met voorrang plaats bieden aan bedrijven. Meestal is daar al een nutsvoorziening aanwezig, wat direct ook aansluitingsproblemen voorkomt. 3) Bij de schaarse ruimte moet de gemeente een sturende en faciliterende rol innemen. Hoe rigide dit uitpakt, moet de praktijk uitwijzen. De fractie vraagt het college hierbij nadere criteria mee te geven. 4) Wie gaat bepalen of een bedrijf een water- of elektriciteitsvoorziening gaat gebruiken en wat 'toegevoegde lokale economische waarde' is? Wordt daarbij ook gekeken naar *social return on investment*? Wat als een bedrijfsplan niet past binnen de kaders die de raad gaat vaststellen? Gaat een ambtenaar dat beoordelen? Hoe is willekeur te voorkomen? 5) De noodzaak om bij bedrijventerreinen te investeren in veiligheid en kwaliteit is evident voor zover dat onder de verantwoordelijkheid van de gemeente valt. Dit betekent ook dat de leegstand moet afnemen. Te denken valt aan tijdelijke invulling tot er een nieuwe eigenaar of huurder is gevonden.

Hart voor Emmen neemt waar dat de ruimte voor ondernemen schaarser wordt. Het beter benutten van bestaande bedrijventerreinen verdient steun, al ontkomt de gemeente niet aan gerichte uitbreiding voor economische vitaliteit. Dit vraagt wel om borging met betaalbare en flexibele

ruimte voor kleine lokale ondernemers en meer geografische spreiding naar nieuwe locaties rond buitendorpen. Een actievere gemeenterol bij grondaankopen brengt financiële risico's met zich mee. Daar concrete bedragen ontbreken, vraagt men B&W om behoedzaam te opereren en de raad vroegtijdig te informeren over de budgettaire impact. Zonder goede bereikbaarheid, veiligheid en voldoende stroomcapaciteit als basis kunnen bedrijven niet draaien. De fractie steunt de richting in de stellingen, mits er een goede balans komt met ruimte voor grote spelers, lokaal MKB en buitendorpen.

GroenLinks kan zich goed vinden in de richting van de vijf stellingen. De kernvraag is of de gemeente bereid is consequenties te verbinden aan de te maken keuzes. 1) Sturing betekent dat bepaalde initiatieven niet mogelijk zijn. Bij een goed (blijvende) keuze voor groene en circulaire chemie en maakindustrie moet de gemeente daarop sturen. Immers, ruimte en energie zijn schaars. Kijk niet naar zoveel mogelijk bedrijven op zoveel mogelijk hectares, maar of een bedrijf goede werkgelegenheid oplevert in verhouding tot de schaarse voorzieningen, aan innovatie en verduurzaming bijdraagt en bestaande bedrijvigheid versterkt. De fractie blijft net als Wakker Emmen kritisch op grote distributiecentra die enorm veel ruimte innemen, maar relatief weinig lokale meerwaarde hebben. Dat geldt ook voor andere energie-intensieve bedrijven zoals grote datacenters. Niet elk bedrijf past automatisch bij de lokale economie. Sturen betekent niet met alle winden meewaaien, maar soms ook duidelijk 'nee' zeggen. 2) Pak eerst de leegstand aan, vernieuw verouderde terreinen, gebruik bestaande kavels slimmer en snijd pas daarna nieuwe terreinen aan. 3) Voor het juiste bedrijf op de juiste plek moet de gemeente actief kunnen sturen. De markt organiseert dat niet vanzelf. De gemeenten mag dus zeker bestemmingsplannen aanpassen, voorkeursrechten inzetten en bedrijfsverplaatsingen begeleiden. 4) Verdeel niet alleen schaarse ruimte, maar kijk ook hoe bedrijven energie met elkaar kunnen delen en hoe de beschikbare capaciteit slimmer is te benutten. 5) Kwaliteit en veiligheid zijn minstens zo belangrijk als extra bedrijfsruimte. Medewerkers moeten veilig op een bedrijventerrein kunnen komen, ook met de fiets of OV. Er moet aandacht zijn voor groen, hittestress en wateroverlast en het moeten prettige en veilige werklocaties zijn. Aandacht voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt is belangrijk.

SP vindt bedrijventerreinen belangrijk voor werkgelegenheid, maar schaarse ruimte betekent keuzes maken. Bij 'het bedrijf op de juiste plek' moet de gemeente vooral naar de meerwaarde voor Emmen kijken op het gebied van werkgelegenheid, duurzaamheid en bijdrage aan de lokale economie. Kijk bij nieuwe ruimte eerst goed wat op bestaande terreinen mogelijk is: leegstand aanpakken, verouderde terreinen verbeteren en beschikbare ruimte slimmer gebruiken. Tegelijk is daarmee niet de volledige toekomstige behoefte op te vangen. De gemeente kan een actievere rol aannemen als de markt niet vanzelf zorgt dat bedrijven op de juiste plek komen, maar wel gericht en met oog voor de financiële risico's. Een bedrijventerrein is ook een dagelijkse werkplek en verdient dus aandacht voor kwaliteit en veiligheid. Bereikbaarheid, verkeersveiligheid, vergroening en een gezonde werkomgeving zijn beslist geen luxe.

Reactie college
Wethouder Wanders betoogt dat Emmen net als buurgemeenten met een profiel werkt bij bovenregionale bedrijventerreinen. De focussectoren zijn door de raad al vastgesteld in de Nota Economie. Dat helpt bij de aantrekkingskracht van bedrijvigheid, naast milieuruimte. Dat is iets anders dan bedrijven categorisch uitsluiten: zij kunnen elders ook prima opereren en dat betekent op de verlaten plek weer nieuwe ontwikkelmogelijkheden. Met een omgevingsplan is daar actiever op te sturen. Dit kan te veel versnippering tegengaan, de kavelruimte op bovenregionale terreinen is beperkt en op reguliere terreinen is die ruimte er nog wel. Zo is op de Nijbracht aan branchering gedaan om ongewenste effecten elders tegen te gaan.
FvD hoort niets over ruimte creëren voor bedrijven om ze binnen te halen voor werkgelegenheid.

Wethouder Wanders geeft aan dat het daarbij ook om bestaande bedrijven kan gaan. Die voelen zichzelf op een terrein soms ook een vreemde eend in de bijt. Dit is niet iets wat in twee jaar is te realiseren, dit kan ook richting zijn voor daarna en wel conform de op te stellen Omgevingsvisie. Acquisitie op bedrijven vindt doorlopend plaats. Leegstand is niet van de gemeente zelf, daar is samen met ondernemers op te sturen. Daartoe moet de commissie wel een richting meegeven. Energie, water en milieuruimte zijn schaars aan het worden en dit vraagt om balans in de verdeling.

Tweede termijn
PVV ziet net als 50PLUS dat er een balans moet zijn tussen ambities en financiële realiteit. De fractie is voor ruimte voor ondernemen, werkgelegenheid en economische ontwikkeling. Maar niet tegen elke prijs. Dus niet als de gemeente financiële risico's neemt zonder aantoonbare nut en noodzaak, als bestaande bedrijventerreinen onvoldoende worden benut en als investeringen ten koste (dreigen te) gaan van de inwoners. De fractie wil per ontwikkeling een financiële onderbouwing en een expliciet besluit vóór het aangaan van verplichtingen.

VVD sluit op voorhand niets uit bij nieuw te vestigen bedrijven. Meerdere partijen suggereren dat een grote hoeveelheid bedrijven in de rij staat voor vestiging en de gemeente een grote serie criteria, eisen en voorwaarden kan stellen. De VVD vraagt zich af of dat wel zo is. De gemeente mag blij zijn dat een bedrijf komt aankloppen en moet dus bereid zijn daarin te investeren. Zonder bedrijven of economie als basis voor de brede welvaart kan de gemeente niet veel doen. Hoeveel bedrijfskavels zijn er nog beschikbaar in relatie tot de ruimtevraag en hoeveel leegstand levert dit op?

GroenLinks had in de eerste termijn alleen de bedrijven genoemd die men liever niet ziet vestigen in de gemeente Emmen. Andersom geeft de fractie de voorrang aan bedrijven die de duurzaamheid bevorderen.

Reactie college
Wethouder Wanders zegt richting de VVD dat het voorstel niet is om op voorhand bedrijven uit te sluiten, maar wel te sturen op welke ontwikkeling het beste ergens kan neerdalen in het licht van de beschikbare milieuruimte. Met de schaarse ruimte moet selectief worden omgegaan. Dit programma wordt aan de raad voorgelegd met een financiële paragraaf en de raad stelt de financiële kaders vast voor het college bij de Begroting. Maar B&W beseffen heel goed dat bij actieve sturing op bedrijventerreinen middelen nodig zijn. Die kunnen ook bij derden worden gefinancierd, zoals het Herstructureringsfonds Drenthe. B&W kijken wat al dan niet haalbaar is en komen tezijnertijd naar de raad met een voorstel inclusief kaders. Overigens, lang niet elk sturingsinstrument kost geld.
FvD informeert of dat per project aan de raad wordt voorgelegd.
Wethouder Wanders weerspreekt dit. Deze discussie wordt vertaald in een omgevingsplan met vestigingsvoorwaarden, vast te stellen door het college. Daarom vraagt men de raad deze avond om richting.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat dit onderwerp in voldoende mate is besproken.

8. Sluiting
Voorzitter Wittendorp sluit de vergadering om 22.17 uur onder dankzegging.